

CHƯƠNG TRÌNH HỘI THẢO

Bảo tồn và phục hồi hệ thống rừng tự nhiên Việt Nam: Tầm nhìn và các giải pháp chính sách

Giới thiệu

Luật Lâm nghiệp định nghĩa “*rừng tự nhiên là rừng có sẵn trong tự nhiên hoặc phục hồi bằng tái sinh tự nhiên hoặc tái sinh có trồng bổ sung*”. Theo báo cáo của Bộ Nông nghiệp và Phát triển Nông thôn, đến hết năm 2019, Việt Nam có gần 10,3 triệu hecta rừng tự nhiên trong tổng số 14,6 triệu hecta rừng. Diện tích rừng tự nhiên theo số liệu này hiện đang nằm trong cả 3 loại hình rừng: đặc dụng (hơn 2 triệu hecta), phòng hộ (hơn 3,9 triệu hecta), và sản xuất (gần 4,3 triệu hecta).

Nếu nhìn theo tiêu chí về diện tích và độ che phủ, dường như Việt Nam đã gần hồi phục được rừng về thời điểm 1943 – khi chúng ta có những số liệu đầu tiên về rừng. Tuy nhiên, điểm khác biệt ở đây là chất lượng rừng. Vào nửa đầu thế kỷ 20, rừng Việt Nam là rừng tự nhiên, trong đó diện tích rừng nguyên sinh còn rất lớn. Diện tích rừng theo báo cáo hiện nay còn lại rất ít rừng nguyên sinh, chất lượng đã giảm sút rất nhiều, đa dạng sinh học cạn kiệt, chức năng sinh thái không còn được bảo toàn nguyên vẹn. Những diện tích rừng tự nhiên còn lại bị phân mảnh, rải rác ở quy mô diện tích chủ yếu vừa và nhỏ, vẫn đang tiếp tục bị tác động mạnh mẽ do sức ép từ các hoạt động phát triển kinh tế - xã hội.

Năm 2020, Việt Nam phải hứng chịu hậu quả nặng nề của thiên tai, bão lụt với thiệt hại nghiêm trọng cả về tài sản và nhân mạng. Đã có nhiều câu hỏi đặt ra về khả năng giảm nhẹ tác động thiên tai của hệ thống rừng phòng hộ và đặc dụng, cũng như rừng nói chung. Chính phủ đã đưa ra những cam kết mạnh mẽ: “*bất luận nguyên nhân trực tiếp là gì thì vẫn phải tiếp tục bảo vệ rừng, nhất là rừng tự nhiên một cách nghiêm ngặt*”¹. Những thảo luận gần đây trên các diễn đàn chính sách và công luận cũng nêu vấn đề phải ưu tiên phục hồi rừng và các chức năng sinh thái của rừng để ứng phó với những thay đổi bất thường, thường xuyên hơn của tự nhiên.

Trong bối cảnh Luật Lâm nghiệp đang được triển khai thực hiện, Chiến lược Phát triển ngành lâm nghiệp và nhiều chính sách cho rừng đang được xây dựng, vấn đề bảo tồn, phát triển và nâng cao chất lượng rừng tự nhiên cần thiết phải được ưu tiên ở mức độ cao nhất để đáp ứng cam kết của Chính phủ cũng như kỳ vọng của người dân. Trong đó, cần các chính sách đảm bảo bảo tồn được diện tích rừng tự nhiên hiện có, đặc biệt trong hệ thống rừng đặc dụng và

¹ Phát biểu và trả lời chất vấn của Thủ tướng Nguyễn Xuân Phúc trước Quốc hội sáng ngày 10/11/2020.

rừng phòng hộ. Bên cạnh đó, Luật Lâm nghiệp cũng mở rộng một số loại hình rừng mới như rừng tín ngưỡng, rừng bảo vệ nguồn nước của cộng đồng, vườn thực vật quốc gia, v.v. Nhiều tổ chức, cá nhân, doanh nghiệp cũng đang tích cực đóng góp vào mục tiêu trồng mới và phục hồi rừng ở nhiều địa bàn trên cả nước.

Hội thảo này trong khuôn khổ dự án ***Bảo tồn và sử dụng bền vững đa dạng sinh học và dịch vụ môi trường rừng ở Việt Nam*** do Bộ Hợp tác Kinh tế và Phát triển Đức (BMZ) tài trợ và do Tổ chức GIZ Việt Nam cùng các đối tác chính phủ và phi chính phủ thực hiện. Ban Tổ chức mong muốn tạo diễn đàn để các bên liên quan cùng thảo luận về các giải pháp chính sách cũng như thực hành để hướng đến gìn giữ, bảo tồn và nâng cao chất lượng, diện tích rừng tự nhiên Việt Nam.

Mục tiêu:

- Thảo luận, đề xuất các chính sách nhằm đảm bảo mục tiêu bảo tồn, phát triển và nâng cao chất lượng rừng tự nhiên ở Việt Nam, bao gồm hoàn thiện hệ thống quản lý rừng đặc dụng, rừng phòng hộ, các loại hình rừng mới (rừng tín ngưỡng, rừng bảo vệ nguồn nước cộng đồng, vườn thực vật quốc gia, ...) trong quy định của Luật Lâm nghiệp;
- Đánh giá và khuyến nghị chính sách nhằm đa dạng hóa và đảm bảo nguồn đầu tư bền vững cho hệ thống rừng đặc dụng và rừng phòng hộ Việt Nam;
- Thảo luận và đề xuất các giải pháp hiệu quả và tạo diễn đàn kết nối các bên trong các nỗ lực thực hiện phục hồi rừng tự nhiên.

Hội thảo: Bảo tồn và phục hồi hệ thống rừng tự nhiên Việt Nam
Tầm nhìn và các giải pháp chính sách

Thời gian: Từ 13:00-17:00, thứ Tư, ngày 23 tháng 12 năm 2020

Địa điểm: Nhà khách Quốc hội, 27A Trần Hưng Đạo, Hà Nội

Thời gian	Nội dung		
8:00 – 8:30	Đăng ký đại biểu <i>Trung tâm Con người và Thiên nhiên (PanNature)</i>		
8:30 – 8:50	Phát biểu khai mạc và giới thiệu đại biểu <i>Đại diện Ban tổ chức</i>		
TẦM NHÌN VÀ CAN THIỆP CHÍNH SÁCH BẢO VỆ, PHỤC HỒI RỪNG TỰ NHIÊN			
8:50 – 10:00	Phiên toàn thể Tầm nhìn và can thiệp chính sách cho hệ thống rừng tự nhiên Việt Nam, <i>Ông Nguyễn Huy Dũng, Viện Điều tra Quy hoạch Rừng</i> Thế nào là độ che phủ phù hợp? <i>Ông Đỗ Trọng Hoàn, ICRAF</i> Tăng cường hiệu quả quản lý để duy trì và gia tăng các dịch vụ hệ sinh thái rừng, <i>Ông Trần Lê Trà, GIZ</i>		
10:00 - 10:15	Nghỉ giải lao		
10:15 - 12:00	<table><tbody><tr><td>Phiên chủ đề I: Chính sách quản lý và đầu tư phát triển rừng tự nhiên trong hệ thống khu bảo vệ Chính sách quản lý và đầu tư cho hệ thống rừng đặc dụng, <i>Ông Lê Trọng Hải, Viện Chính sách và Chiến lược Nông nghiệp và Phát triển nông thôn</i> Chính sách quản lý và đầu tư cho hệ thống rừng phòng hộ, <i>Ông Đoàn Diễm, Chuyên gia lâm nghiệp</i> Chia sẻ từ đại diện các Ban quản lý rừng đặc dụng và phòng hộ:<ul style="list-style-type: none">BQL Rừng đặc dụng – phòng hộ Thái NguyênVườn quốc gia Mũi Cà Mau (Cà Mau)</td><td>Phiên chủ đề II: Đa dạng hóa hình thức quản lý cho khu rừng đặc dụng, phòng hộ mới Rừng tín ngưỡng và rừng bảo vệ nguồn nước của cộng đồng: thể chế và chính sách, <i>Ông Đinh Đức Thuận, Hội Chủ rừng Việt Nam</i> Đề xuất mô hình vườn thực vật quốc gia tại Việt Nam: hiện trạng, định nghĩa và đề xuất chính sách, <i>Ông Hoàng Văn Sâm, Đại học Lâm nghiệp</i> Chia sẻ từ đại diện cộng đồng:<ul style="list-style-type: none">Ông Phan A Diu, Bản Chủ Lìn (Lai Châu);Ông Nguyễn Thanh Tú, nhóm bảo tồn Vọc xã Thạnh Hóa (Quảng Bình)</td></tr></tbody></table> <p>Hỏi đáp và thảo luận</p>	Phiên chủ đề I: Chính sách quản lý và đầu tư phát triển rừng tự nhiên trong hệ thống khu bảo vệ Chính sách quản lý và đầu tư cho hệ thống rừng đặc dụng, <i>Ông Lê Trọng Hải, Viện Chính sách và Chiến lược Nông nghiệp và Phát triển nông thôn</i> Chính sách quản lý và đầu tư cho hệ thống rừng phòng hộ, <i>Ông Đoàn Diễm, Chuyên gia lâm nghiệp</i> Chia sẻ từ đại diện các Ban quản lý rừng đặc dụng và phòng hộ: <ul style="list-style-type: none">BQL Rừng đặc dụng – phòng hộ Thái NguyênVườn quốc gia Mũi Cà Mau (Cà Mau)	Phiên chủ đề II: Đa dạng hóa hình thức quản lý cho khu rừng đặc dụng, phòng hộ mới Rừng tín ngưỡng và rừng bảo vệ nguồn nước của cộng đồng: thể chế và chính sách, <i>Ông Đinh Đức Thuận, Hội Chủ rừng Việt Nam</i> Đề xuất mô hình vườn thực vật quốc gia tại Việt Nam: hiện trạng, định nghĩa và đề xuất chính sách, <i>Ông Hoàng Văn Sâm, Đại học Lâm nghiệp</i> Chia sẻ từ đại diện cộng đồng: <ul style="list-style-type: none">Ông Phan A Diu, Bản Chủ Lìn (Lai Châu);Ông Nguyễn Thanh Tú, nhóm bảo tồn Vọc xã Thạnh Hóa (Quảng Bình)
Phiên chủ đề I: Chính sách quản lý và đầu tư phát triển rừng tự nhiên trong hệ thống khu bảo vệ Chính sách quản lý và đầu tư cho hệ thống rừng đặc dụng, <i>Ông Lê Trọng Hải, Viện Chính sách và Chiến lược Nông nghiệp và Phát triển nông thôn</i> Chính sách quản lý và đầu tư cho hệ thống rừng phòng hộ, <i>Ông Đoàn Diễm, Chuyên gia lâm nghiệp</i> Chia sẻ từ đại diện các Ban quản lý rừng đặc dụng và phòng hộ: <ul style="list-style-type: none">BQL Rừng đặc dụng – phòng hộ Thái NguyênVườn quốc gia Mũi Cà Mau (Cà Mau)	Phiên chủ đề II: Đa dạng hóa hình thức quản lý cho khu rừng đặc dụng, phòng hộ mới Rừng tín ngưỡng và rừng bảo vệ nguồn nước của cộng đồng: thể chế và chính sách, <i>Ông Đinh Đức Thuận, Hội Chủ rừng Việt Nam</i> Đề xuất mô hình vườn thực vật quốc gia tại Việt Nam: hiện trạng, định nghĩa và đề xuất chính sách, <i>Ông Hoàng Văn Sâm, Đại học Lâm nghiệp</i> Chia sẻ từ đại diện cộng đồng: <ul style="list-style-type: none">Ông Phan A Diu, Bản Chủ Lìn (Lai Châu);Ông Nguyễn Thanh Tú, nhóm bảo tồn Vọc xã Thạnh Hóa (Quảng Bình)		

-
- Công ty TNHH MTV Lâm nghiệp
Trạm Lập

Hỏi đáp và thảo luận

12:00 – 13:30 **Nghỉ ăn trưa**

ĐA DẠNG HOÁ NGUỒN LỰC TRONG BẢO VỆ VÀ PHỤC HỒI RỪNG TỰ NHIÊN

13:30 – 15:30 **Phiên chủ đề III: Đa dạng hóa nguồn lực cho bảo vệ và phục hồi rừng tự nhiên** **Phiên chủ đề IV: Phục hồi rừng tự nhiên: Khoa học, chính sách và thách thức từ thực tế triển khai**

Đa dạng hoá đầu tư tài chính cho hệ thống khu bảo vệ Việt Nam: Nhu cầu trong bối cảnh mới, *UNDP Việt Nam*

Thách thức Bonn: Phục hồi rừng và đất rừng trên phạm vi toàn cầu, *Ông Nguyễn Đức Tú, IUCN Việt Nam*

Đầu tư tư nhân và hợp tác công tư cho bảo tồn và phát triển rừng ở Việt Nam: Cơ hội và thách thức, *Lê Hà Thu (PanNature)*

Tiếp cận cảnh quan trong phục hồi rừng tự nhiên, *Ông Trần Nam Thắng, Tropenbos Việt Nam*

Hỗ trợ các VQG và Khu bảo tồn bảo vệ rừng tự nhiên: Bài học từ Hội động vật học Frankfurt tại VQG Kon Ka Kinh, *Ông Hà Thăng Long, Hội động vật học Frankfurt*

Bàn tròn: Khó khăn, thách thức trong thực tiễn phục hồi rừng

- Khía cạnh trồng rừng thay thế trong các dự án, *Quý BVPTR tỉnh Đắk Lắk*
- Các hoạt động phục hồi rừng của cộng đồng địa phương, *Đại diện các cộng đồng buôn Tul (Đắk Lắk)*.
- Các hoạt động phục hồi rừng của các nhóm, tổ chức liên quan, *Quý Sống, Nhóm gia đình em yêu thiên nhiên Việt Nam*
- Mối quan tâm và tham gia của khối doanh nghiệp, *SafeLife Vietnam*

Kinh nghiệm hợp tác với doanh nghiệp trong bảo tồn linh trưởng, *Đại diện FFI Việt Nam*

Chia sẻ từ đại diện doanh nghiệp, *Tập đoàn công nghiệp cao su Việt Nam, Công ty TNHH Du lịch dịch vụ Tam Chúc*

Hỏi đáp và thảo luận

Hỏi đáp và thảo luận

15:30 – 15:45 **Nghỉ giải lao**

15:45- 16:30 **Tóm lược kết quả thảo luận của 4 phiên**

Thảo luận chung: Tầm nhìn chính sách và nguồn lực cho bảo tồn, phục hồi rừng tự nhiên của Việt Nam

16:45 – 17:00 ***Kết luận và bế mạc hội thảo***
